

שנוטה לצעוק: היי חבר'ה תנו לי את המיקרופון אני רוצה לשיר. אני לא מהסוג שנדחף בכח, ביסודו של דבר אני נוטה ואוהב יותר להקשיב לאנשים מאשר להחזין ולהשמיע.

במשפחתך יש עוד אנשים מוזיקליים?

יש לי כמה וכמה דודים שהם בעלי תפילות. גם מצד אבי וגם מצד אמי. כילד ליוויתי אותם בתפילה כשעברו לפני התיבה בימים הנוראים. הגם שאינם מוכרים לציבור אבל הם בעלי תפילה מאוד מעולים. ובכלל, גדלתי במשפחה שאהבה שירה, זמירות שבת בהתעוררות, וכן על זו הדרך. בסביבה בה גדלתי היתה הרבה אהבה לגנינה.

איך אתה מגדיר עצמך יותר: מלחין? כותב? גראמער? בדחן?

כולם יחד וכל אחד לחוד. אבל עיקר פרנסתי מבדחנות וגראמער. זה מה שאני עושה ברוב המקרים, ומשם פרנסתי הקבועה. כתיבת שירים ולחנים זה בעיקר כביטוי אישי. אמנם יש שכר לכתיבה והלחנה אבל אי אפשר להשוות את השכר המתקבל מכך - להשקעה המחשבתית והמאמץ האמנותי שבדבר. לכן, כאמור זה משמש עבורי יותר כהובי.

עד כמה הוצאת שני אלבומים.

נכון, הוצאתי שני דיסקים. הראשון נקרא מחשבות, והשני נקרא תשע"ח.

אפשר לנחש ששם האלבום הבא יישא את השם 'תש"פ'?

עדיין לא יודע מה יהיה שמו בישראל, אבל (מחייך) זאת בטוח שהוא לא ייקרא תש"פ.

בכל אופן, אם בבחירת שם לאלבום עסקינן, חשבתי על רעיון שאכין רשימה של עשרה שמות אפשריים לאלבום, ואתן לציבור את הבחירה. השם שייבחר יהיה בחירת הקהל. אני עדיין לא סגור על הצעד.

בשנים האחרונות פרצת לתודעה והעפלת לפסגת שורת היוצרים המוזיקלית. ספר לנו על הדרך לשם.

זה התחיל עוד כבחור ישיבה צעיר. הייתי אז בן חמש עשרה,

תחיל עם הסופרלטיבים, אבל רק לכאורה. כי זה באמת מה שהתרשמתי בעת כתיבת השורות: הוא אמן מוזיקלי צעיר שכבר הספיק להשתחל לשורה הראשונה של יוצרי המוזיקה וכותבי השירה. מכיר ביכולותיו אך עם זאת סימפטי מאוד וחף מסממני ה'אני מואיל לדבר איתך על עצמי לטובת הציבור'. דיבורו אמפתי וצחוקו נלבב. קבלו בגודל טבעי את מוטי אילוביץ', האברך החסידי אמן המילה ואשף המנגינה מסטטן-אילנד שצמח כמטאור בתעשיית הכתיבה המוזיקלית והשירה החסידית. לחניו ושיריו מושרים בדביקות בהיכלי הישיבות, בשולחנות השבת, בקבלות הפנים טרם החופה, ובכל מאורע שעניינו רגש והתעלות. ומצודתו המוזיקלית פרוסה בכל אלבום מוזיקלי שמכבד את עצמו.

מוטי, יש לך רקע מוזיקלי מילדות, נותן סולו בתקליט, סולן קמפ סלווה או משהו בדומה?

לא. מעולם לא שרתי. כלומר, כן יצרתי לחנים עוד כילד. אבל לא שרתי. הייתי ילד ביישן ורגוע. מעולם לא הייתי בראש המדברים, לכן מעולם לא הייתה לי החוצפה לדרוש את המיקרופון. ובעצם גם כיום אני בטבעי ביישן, וקורה מדי פעם כשאני על הבמה, שעצם הדבר שאני שר וחורז לפני קהל עצום מרגיש לי קצת סוראליסטי. העובדה שאני מוצא את עצמי מופיע לפני עשרים אלף איש ומסוגל לפצות את הפה נראה לי כחידוש. אך מאחר ועל הבמה אני מתבטא מהלב, אני מסוגל לעמוד ולפתוח את לב הקהל, שמצידו מוכן 'לקבל', כי הם רואים שאלו דברים היוצאים מן הלב - שזה בא ממקום של רצינות ולא כדי להפגין את יכולותי - לכן הדברים גם נכנסים אל הלב, לב הציבור, וזה הדבר שנותן לי את האומץ לעלות ולבצע.

זה נשמע קצת כמו פחד קהל.

אני לא חושב שפחד קהל זו ההגדרה הנכונה, כי אין לי תחושת פחד. זה יותר תחושה של משהו שמנוגד לטבעי. אינני הטיפוס

שנונה ומנוקדת מבטו של אילוביץ' - את האנקדוטה המשעשעת שמתארת אברך שעורך קניה בסופרמרקט ואילו מתלווה בנו ההיפר-אקטיבי בן השבע, כשהילד משתולל ברחבי המרכול עם עגלת הסופר, נתקל באנשים, הופך מוצרים, ועושה שמות ובושות. כשמדי פעם מבקש האב מבנו בצורה מאופקת 'האלט זיך רואהיג בער'ל'.

(תירגע בער'ל).

הסצנה ממשיכה כשלקול ההמולה נזעק בעל הסופרמרקט לזירת הבלגן בעת שהילד נשכב על רצפת מחלקת מוצרי המתיקה, בוטש ורוקע ברגליו ודורש את ליטרת הממתקים. האב ובנו מוקפים מכל עבר בלקוחות המשפדים אותו במבטיהם כמתרעמים איפה האחריות על התנהגות הבן שלך, למה אינך מעמידו במקום ומחנך אותו להתנהגות הולמת. האב שומר על מידת הסבלנות, לחייו סמוקות ממבוכה ותחושת אשם, לא מאבד עשתונותו ורק מפציר שוב בבנו: אני מבקש ממך, אנה, תירגע בער'ל.

בשלב זה, אילוביץ' - בתפקיד הצופה מן הצד - ניגש לאביו של הילד הסורר, מניח יד על כתפו ומביע את התפעלותו: תשמע, אני עוקב אחריך כבר כמה דקות, איזו סבלנות ואיזה חינוך מופתי. כשאתה מצליח למרות הכל לא לאבד עשתונותיך, ואינך צורח על בנך בכעס, רק מבקש ממנו שוב ושוב, בבקשה תירגע בער'ל. איך אתה מצליח? אני במקומך לא הייתי עומד בזה...

בנקודה זו מתחייך האב, ועונה בנימה מובכת: אהממ, זה לא בדיוק כפי שזה נראה. למען האמת שמו של הילד שלי הוא 'חיים'. לי עצמי קוראים בער'ל - וצילילי השיר מסתיימים למבטם המופתע של כל הנוכחים שלמדו פרק מאלף בעבודת המידות...

המעשייה על בער'ל, המצאה מעשה אצבעותיך להתפאר?

הרעיון לא שלי. את הסיפור שמתאר את בער'ל שמעתי לפני כעשור מאחד הדרשנים. אינני זוכר אפילו מי זה היה. כבר אז נתפסתי על הרעיון וכתבתי את הלחן והחרוזה. לפני שנה וחצי ביצעתי אותו על מנת שיופיע באלבום השני שלי.

בתפקיד שגילמת בשיר בער'ל, בחרת בתפקיד הצופה מן הצד.

כתבתי והלחנתי את השיר 'ענער', השמעתי את השיר והלחן שמעלצער ולשמחתי הוא אהב את זה ושילב זאת באלבום 'ענער ייד' שהוא הוציא אז. באותה תקופה גם כתבתי את השיר 'ענער נברא העולם' עבור מיכאל שניצלער. כך למעשה התחלתי 'עיסוק שלי בכתיבה והלחנה'.

קראת יום נישואי הפקתי דיסק שלא נועד להפצה רחבה. דיסק ל כמה שירים שכתבתי לרגל שמחת נישואי. אחד מהם נקרא 'נאמן'. גם הוא כמו כל השירים באותו אלבום, נכתב לציון יום יומי. שרולי ורדיגר שמע את השיר וקנה אותו עבור התקליט 'ענער' שם הלחן 'בית נאמן' קרא את שם האלבום שלו.

המשך הדרך התקשר אלי יום אחד הזמר מיכאל שניצלער לחתן את בתו, ואמר לי שהוא רוצה שאהיה בדחן וגראמער טאנץ. אני זוכר שאמרתי לו 'מה לי ולבדחנות, יש לי עבודה בבוקר, והוא אמר לי 'מוטי, אני יודע שאתה מתאים לזה יודע את העבודה'. היה לנו ויכוח קצר אבל בסוף הוא שכנע והסכמתי בחשש מה. ובאמת עשיתי את זה. בסיעתא דשמיא הצלחה גדולה. זה היה אירוע האות לתחילת עיסוקי הרשמי בערב ובדחן, ואז עזבתי את עיסוקי כשכיר.

בזמנו עסק, אם יורשה לי להסתקרן בקול?

דתי ברשת ב' אנד-אייטש (B&H) במנהטן.

שית את המדים הירוקים?

ממש (צוחק). עבדתי במחלקת השיווק, לא בחנות.

מטותא, תרגיע, בער'ל!

שיריו הידועים של אילוביץ' ניתן למנות את 'בכל צער וצער', 'לע', 'ברכת כהנים', וגם השיר 'בער'ל' שחנך בזמנו את מחנה רבני המוזיקה האידיושאית במגזר החרדי. ניתן לשער שאין מי שלא האזין וצפה בביצוע השיר הקצבי שמתאר בחריזה

וגם כשנבחר להנהיג את העם, הטילו ספק בטוהר כוונותיו, התלוננו עליו, מחלוקת קורח, מי מריבה, ועוד הרבה קשיים ותלאות. הרגשתי שאני חייב לקחת מושגים ורעיונות שמוזכרים על משה רבינו ולשלב אותם בשירים שעשויים לשמש כמוסר השכל בדברים שיכולים ללמוד מ'רבינו' לדור שלנו.

שנה לשיר אחד

אמנים על פי רוב לא אוהבים את השאלה הבאה. ובכל זאת. מהו הזמן המקסימלי שלקח לך לכתוב שיר. בריוועלע, לשם הדוגמא? אין כללים בזה. יש דברים שבאים כבהיסח הדעת, ותוך כמה דקות יש לך שיר, כך גם בכתיבה וגם בהלחנה. אך ברוב המקרים צריך לעמול, להתייגע ולהפעיל הרבה מחשבה. לדוגמא, אם הזכרת מקודם את השירים על משה רבינו ע"ה. אי אפשר לכתוב שיר כזה בנימה קלילה. אלא חייבים להתנסח בכובד ראש, ביחס המכבד והמתאים, ובסגנון רוחני. ומצד שני צריך לכתוב את המילים בשפה המובנת לנשים וילדים שאינן רגילות לניסוח מקראי או תלמודי. ומטבע הדברים דבר כזה אורך הרבה זמן. גם 'בריוועלע', הגם ששם מדובר רק במשל ומליצה. מכל מקום גם הוא ארך הרבה זמן. כמה שבועות במצטבר.

ככלל, כתיבת שיר באידיש מטבעה - קשה מאוד. אני, כהרבה אמנים, שואף לשלמות. פרפקציוניסט. וככזה, הכתיבה מאוד קשה. אומר לך, ליצור לחן, עשוי להיות קל יותר, אבל כתיבה, בניגוד להלחנה, היא משהו שונה בתכלית. מבחינת עומק המחשבה, וכמובן שחייבים לשם כך גם יישוב הדעת. פעמים שזה זורם ופעמים שמש

יש גם שירים שכתבתם מתפרסת על תקופות ארוכות יותר. אחד כזה שכתבתי, נקרא 'דרי יאר אלט' (בן שלוש), שהקלטתי לרגל החללקה של הבן שלי. שיר שלא פורסם באלבום רשמי. הרבה

למה לא בחרת לגלם את אב הילד, גיבור הסיפור?

בגלל החידוש שבדבר, כי כל אחד היה מצפה שאבחר לגלם את תפקיד האבא, ורציתי לבחור במשהו מקורי... אבל יותר מכך, בחרתי לגלם את תפקיד הלוקח הצופה מהצד, כי זו הפרספקטיבה שדמיינתי בראש. למטרת כתיבת השיר הלכתי לסופרמרקט כדי לקבל השראה, וכך ראיתי בעיני רוחי את האנדרלמוסיה המתרחשת שם ואת האב חסר האונים, לכן, הגיוני היה שאבחר בנקודת המבט הספציפית הזאת.

בריוועלע, היצירה שלך שמעטרת את אלבומי של מוטי שטיינמן.

איך היא נוצרה?

יש לי ידיד נאמן בשם אברומי ברקוביץ שמתגורר בלונדון. לפני כמה שנים הוא התקשר אלי ואמר שיש לו רעיון יוצא מן הכלל לכתיבת שיר על תהילים. הוא שיתף אותי ברעיון הנושא של השיר. הוקסמתי מכך, וישבתי לכתוב ולסדר אותו בחריזה. הזמר מוטי שטיינמן שיגיש באותה עת את החומרים לאלבום המוזיקלי שלו, שמע מברקוביץ שכתבתי את השיר בנושא התהילים ודוד המלך, והתעניין בזה. השמעתי לו את החרוזים והלחן, והוא מיד אימץ אותו וזה הוכנס לאלבום.

אגב, האחראים על הפקת הדיסק של שטיינמן, ביקשו שאשכתב את הטקסט של השיר בריוועלע, ושאערוך אותו מחדש ב'מהלך' אחר ומנקודת מבט שונה. ואכן זה מה שעשיתי, כתבתי את השיר מחדש והראיתי להם את התוצאה. הם נטו לבחור בזו החדשה, אך לבסוף נבחרה הגרסה הראשונה, שלטעמי טובה יותר. זו שמושמעת באלבום.

בכל אחד משני אלבומיך מופיע שיר שמתמקד במשה רבינו. 'והאיש משה עניו מאוד'. ו'לא איש דברים אנוכי' שמתמקד בכך שכל אחד חייב להכיר ביכולותיו ולא להצטנע בענווה לא נכונה. על איזה רקע זה נכתב?

משה רבינו היה רבן של ישראל, מנהיג הדור והוא לא היה רבי בן רבי. וגם סבל הרבה קשיים; ערל שפתיים, ברח מחרב פרעה למדין,

הגרממן גם יכול לגמור את הכוחות. כי כשאני מכין גרממן לחתונה, אני צריך להשקיע הרבה מאמץ כדי שכולם ייצאו מרוצים. ולפעמים זה מתיש. בפרט כשמדובר במשפחות עם רקע מורכב. וגם בשעת מעשה, כשאני לוקח את המיקרופון ואני לא רוצה שאחד ייצא שמח והשני בחלישות הדעת. לפעמים קצב הדיבור שלך כשאתה מדבר על דוד אחד, ומהירות דיבור שונה אצל השני, יכול להרוס מצבי רוח. צריך להתנהל מאוד ברגישות. לשאלתך, זהו החלק הקשה שבמקצוע.

ונתנה תוקף בפסח

האם כבר קרו לך טעויות מביכות, כמו מחדל מקצועי שנצרב לך בזיכרון או השאיר לך טראומה?
 תן לי להיזכר... (חושב) ... לא... בס"ד לא קרה משהו כזה. אני מתכוון הרבה מאוד מראש ועושה כל מאמץ למנוע דברים כאלה... בעצם... אתה יודע מה... היו לי טעויות מדי פעם. אבל לא משהו טראומטי...

ובכל זאת?

לא מדובר במשהו שגרם לי בושות, אבל מבוכה קלה כן. קרה פעם במצוה טאנץ' שהקראתי בקול שבחים על סבתא של החתן שהפטרתי עליה את התואר 'תליט"א', כשהיא למעשה כבר היתה 'עליה השלום'. האיש שמסר לי את האינפורמציה המשפחתית לפני החתונה שכח לומר לי שהיא נפטרה כבר - אחד הדוידים בחתונה, תלמיד חכם, הציל את המצב כשאמר בדרך צחות שזה ממש מה שמזכר בזוהר הקדוש ש'כידוע, האבות והאמהות משתתפים בשמחה'. בכל מקרה זה הוסיף הרבה שמחת חתן וכלה...

טוב, כאמור, זה מקרה שלא היה באשמותי, אבל כעת, תוך כדי דיבור אני נזכר בשני מקרים נוספים שקרו ממש בתחילת הדרך שלי כגרממן, בהם דווקא אני הייתי זה שאחראי למה שכמעט

השקעתי בזו. הטקסט בנוי ממשפטים שאני מדבר אליו שכיחם עדיין אינו מבין מה אני אומר שם. ארך שנה לכתוב את זה. בגלל שזה רגש מאבא לילד בן שלוש. התחלתי לכתוב את זה כשהיה בן שנתיים. בכל התפתחות שלו, בכל מילה ששמעתי לדבר, גאו בי עוד רגשות, כל יום הוספתי עוד קצת

שסמתי את השיר, עקבתי אחרי המילים ואכן שזור בו המון רגש! ניחן להניח שלבנך קוראים בער'ל...?

לבני בן השלוש שכתבתי לו את השיר המדובר, קוראים שלושי... אבל אני באמצע כתיבת שיר נוסף לבני השני, שהוא בן חצי שנה, וקרא הוא נקרא דוב... (בער'ל ביידיש) בכל מקרה 'ער האלט זיך דא רוחיג'... (הוא עדיין שומר על רוגע...). ואם זה כבר הוזכר, אספר לך שבשיר הזה שאני באמצע כתיבתו, יש עומק רב מאוד. קורה שאני נצמץ לא יורד לעומק הדברים שאני כותב... איך שלא יהיה, אני חייב לסיים את כתיבתו לקראת יום הולדתו בגיל שנה בע"ה.

ספר לנו מהו הדבר שמביא לך הכי הרבה סיפוק בשלל עיסוקים בחייליים.

הדבר שהכי מביא לי סיפוק והנאה זו הידיעה שאני תורם לבני ולשירים מחזקים אנשים. זו לא קלישאה. באמת באמת הנה גדולה יותר מאנשים שבאים לספר לי שהם התחזקו בעיני שכתבתי זה קורה הרבה. אנשים כל הזמן עוצרים אותי ומספרים לי איך שהשירים שלי מביאים אותם לידי חיזוק. שבנאדם שומע שיר שהוא סיפור ותיאור סיטואציה, הוא מזדהה עם הרעיון ומתחבר לכך.

כמו כן בחתונה, מצוה טאנץ', כשחתן אומר לי את המילים שישחת אותי מוטי, תודה שהגעתי אין שמחה גדולה מזו בעבורי. לי הרבה סיפורים להביא לך כדוגמא אבל קצרה היריעה. אני יכול לספר על זה ספר עב כרס... ויתכן שיום אחד אעשה זאת.

מהו החלק הכי מתיש בעיסוקך המקצועי? אמרתי לך מקודם שגרממן יכול להביא לתחושת השמחה והסיפוק הכי גדולה,

מענייני דיומא, או משהו בדומה, על דרך המליצה, ובנימה של קריצה.

אוי-וי איך אותי סיבכת
שאסדר מילים ושטיקע'ס
לקיים הנאמר 'ושמחת'
לכבוד יום-טוב סוכות (בהגיה חסידית: סיכעס)

בשותי ידיי ללא דפים
כחוגר לי אתהלל
במחשבות ושרעפים
על הנאמר בהלל:

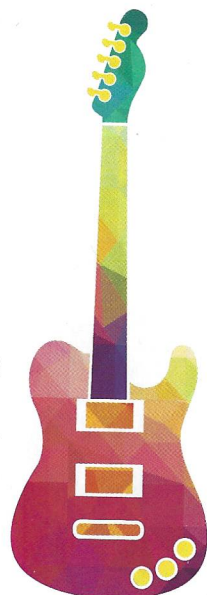
אבן מאסו הבונים
היתה לראש פינה.
מרסיסי רעיונות שונים
אני חושב כזו מן בחינה:

בשינוי סדר המילה
אב"ן זה ראשי תיבות
א'לאוויטש נ'ויבירט ב'קהילה
איסרו חג בעבות.

שנזכה לשמוח ולשמח
את אחינו עם סגולה
במזמור שיר למנצח
עד שנזכה לגאולה.

אמפתיה בכל צורה

בשמי ובשם כל הקהל ציבור הקוראים - ברכת יישר כח מעומקא דליבא. וכעת לשאלה הבאה, מה היתה נקודת השיא שלך בהופעותיך? היו לי כל מיני רגעים זכורים. אתה רוצה משהו מובהק שהותיר עלי רושם גדול? זה היה השנה כשנסעתי לשנחאי, סין, עם מקהלת נרננה ותזמורתו של יהודה גלילי, שם הופעתי עם השיר 'ברכת כהנים'. מדובר בנסיעה אווירית של עשרים שעות. לאו בכל יומא מתרחשת טיסה למקום כזה מרוחק בצד השני של הגלובוס. בשבילי זו היתה חוויה יוצאת מן הכלל. בקונצרט נכחו כמה יהודים מסיין.

הסתיים כמחדל מקצועי. אחד כזה באותו ערב כשנכנסתי לאולם 'פאלאס' שבבורו-פארק. הנייד שלי מצלצל והוא מעבר לקו אומר לי "נו מוטי, איפה אתה?! כבר בירכו כאן ברכת המזון וכולם ממתנינים לך שתגיע". לא הבנתי מה הוא רוצה ואמרתי לו "מה כוונתך, אני נמצא פה באולם והריקודים עדיין בעיצומם". א'קיצער, התברר שהייתי אמור להגיע לאולם בשם 'עדן-פאלאס' בוילאמסבורג, ובמקום זאת הגעתי לאולם 'פאלאס' שבבורו-פארק. תכל'ס, חזרתי לאוטו, כמעט תלשתי את הדלת... והאצתי בנשימה אחת לכיוון וויליאמסבורג... אין לי הסבר איך לא עצרו אותי על מהירות מופרזת...

מקרה נוסף שמעולם לא שיתפתי עם מישהו עד כה: הגעתי לחתונה ממש לקראת המצוה טאנץ. התארגנתי כבר עם המיקרופון ביד, והמשפחה גם היא התארגנה בסידור הכסאות וכו'. לא יודע למה, אבל עלה בדעתי לעבור על הצעטאלע - הנייר עם אזכורי שמות קרובי החתן והכלה, ונהיה לי שחור בעיניים... החזקתי ביד את פיסת הנייר הלא נכונה. בטעות השארתי בבית את הרשימה של החתונה הנוכחית, ובמקומה לקחתי את דף הרישומים של החתונה מאתמול... הרגשתי כמו אותו בעל תפילה של ימים נוראים שעומד להתחיל ונתנה תוקף עם מחזור של פסח... זה היה מבהיל.

בסוף התעשתתי, וכשהנשמה שלי ביד, והנשימה כלאחר יד, התקשרתי הביתה. ברוך ה' שאשתי עדיין היתה ערה. ביקשתי ממנה לשלוח את הניירת בפקס למשרדי האולם. מהנהלת האולם ביקשתי את דף הפלט... והעניין הסתיים בלי שאף אחד הספיק להרגיש שמהו היה לא כשורה. אני מתחלחל למחשבה מה היה קורה אילו לא הייתי מחליט לעבור לפני המצוה טאנץ על הפתקית, הייתי מטפס על הכסא, תופס את המיקרופון ומזמין בחגיגות את הסבא הורוביץ - עם הנתונים של הסבא לפקוביץ - לרקוד לפני הכלה. כאמור, זה היה בתחילת הדרך המקצועית, ומיותר לציין ששני המקרים הללו גרמו לי לנקוט באמצעי זהירות מופלגים שדבר כזה לא יישנה. וברוך ה' זה לא קרה יותר.

במופע הגדול של 'שמחה ונחת' שהתקיימה לפני שנה, ראיתי אותך עומד על הבמה ומאותגר על ידי מנחה האירוע וועלווי שמעלצר שביקש ממך לחרוז גרמען בו במקום על פי סדר האלף בית, ישר והפוך. ועמדת בזה בכבוד בכמה סבבים. זה לא היה מבויים?

לא, זה לא היה מבויים. זה באמת היה ספונטני. (צוחק) יש הוכחות, הכל מתועד, וגם נעשו עוד כמה אתגרים כאלו מאז.
תחרוז לי עכשיו כמה חרוזים כלאחר יד?
באיזה סובל'קט? (נושא)

סוגרים קצוות מאחורי הקלעים

מעולם לא אמרתי למישהו שהגיע אלי - 'האלט זיך רואיג'. התפקיד והשאיפה שלי הם לחפור ולהגיע לשורש הענין 'מדוע' הוא סובל מאומרואיגקייט (חוסר מרגוע) בכלל. ולהגיע למצב שהאדם ירגיע את עצמו בכוחות עצמו. זוהי תמצית השיטה.

אילו עוד כשרונות יש לך שהציבור לא יודע עליהם?

הכל כבר גלוי וידוע. אולי למעט העובדה שאני מנגן על גיטרה, פסנתר וכינור. דברים שככל הנראה לא אמורים להפתיע מישהו. אבל אולי באמת יש לי כשרון נוסף שאני בעצמי לא מודע אליו! השיר על משה רבינו שהזכרת בתחילת הראיון - 'לא איש דברים אנוכי' - מתמקד בדיוק בנקודה הזו שלכל אחד יש כישרונות נסתרים, ועל כל אחד למצוא במה הוא טוב ומיוחד מהאחרים, לנצל זאת ולעשות עם זה דברים טובים.

מה היית משנה בתחום המוזיקה היהודית אם היה בכוחך לשנות?
אני לא חושב שצריך לשנות משהו. המוזיקה כיום איך שהיא מתפתחת, כך זה הכי טוב. כל אחד מוצא את הדרך להתבטא, ואת הקהל שלו.

שאיפות לעתיד?

פשוט, להמשיך ולעשות בסיעתא דשמיא את מה שאני עושה היום. ליצור לחנים ולחבר שירים. למלא את מה שהוא ככל הנראה ייעודי בחיים. מה שכן, אישית, קיים אצלי רצון חזק לכתוב ולגעת בנושאים שעד כה לא נגעו בהם. עניינים ונושאים שהם מעין טאבו, כגון: מחלות נפש, התנהגות שלילית, נשירה. כל מיני נושאים שבכל הקשור למוזיקה עדיין לא נגעו בהם.

אני מנסה לגעת בנושאים שיכולים לעורר גם אנשים שחיים עם בעיות מהסוג שלא בהכרח מסתיים בטוב או בא על פתרונו. לדוגמה, באלבום הראשון שלי 'מחשבות', אחד השירים נקרא 'די מאמעס אויגן' (עיני האם), שיר שמגולל סיפור עצוב על אשה קשת יום ועיוורת שבתה מתיישרת להיות בחברתה. זה שיר שנגע ללב כל כך הרבה אנשים ומשפחות שמתמודדות עם מצבים כאלו. יש שיר בשם 'דארכאנג' (מעבר) שכתבתי למישהו שעבר מצבים קשים. במילות השיר אני לא מייפץ לו לשמות, אני לא מטיף לו להתחזק, גם לא משלה אותו שלא ידאג ושיהיה טוב. לא! "מותר לך להיות שבור. מותר לך לבכות. זה לגמרי לגיטימי ליפול בעצבות כשדברים לא טובים קורים לך. ובכל מקרה, בכי, יגון ותחושת ייאוש לא גורמים לחייך להיות כישלון טוטאלי. אדרבה. אנשים מצליחים בכו הרבה בדרכם להצלחה..." וכן על זו הדרך. אלו דברים שנכתבים מזווית שונה ונוספת של חיזוק. ואנשים צמאים לשמוע.

באידיש, וברקע הופיעו כתוביות בסינית. על פניו, זו היתה ההופעה החסידית הראשונה בשנגחאי.

ל איזו מוזיקה גדלת?

אני אומנם צעיר ולמרות זאת אני אוהב להאזין למוזיקה חסידית כמו שירי חב"ד, דודו פישר, ובעיקר אני אוהב לשמוע את שירי שרה קרליבך. כמו כל מה שהוא ישן, נשמה, ואותנטי, אמיתי מהלב. את אברהם פריד, בעיקר באלבומיו הישנים. בכל מה שנושן, יש ושאין בחדש.

כלומר, אתה מסוג האנשים שמתרפקים על הנוסטלגי, ואוהבים אוויר חורפי וטיפות גשם על החלון?

שואל על גשם כי אצלכם לא יורד שלג, הא?...! (מחייך). אנשים באופן כללי רואים דברים במבט שונה. אתה יודע, רוב השירים מסתכלים על כל דבר כמות שהוא. כאילו היתה זו תמונה טהורה ממדפסת או ציור מעשה ידי צייר. המבט שלי שונה בכך שאני תמיד על דברים במבט של צלם מקצועי וצייר אמן. עבורי, שום דבר לא נראה 'כמות שהוא', אלא במבט של 'מה עוד יש בזה'. כשאני עומד על דבר, אני לא מתייחס לזה כ'צריך לענות על זה תשובה'. אלא אני חשיבה שיוור לשאלה עצמה, להבין אותה בכללותה.

איזו מוזיקה מהווה לך השראה?

בעיקר חריזה, באידיש כמובן, כמו יונתן שוורץ ו'לחיים' של

הרבנות שלצד עיסוקי המוזיקליים אתה גם עוסק כמטפל רגשי בה'רפואית'התנהגותית'קוגניטיבית', שמוכרת יותר בקיצור

ה - סי.בי.טי?

בסך, אבל זה לא רק כאמצעי נוסף לפרנסה. אני עושה את זה רק מנקודה של נתינה, להעניק. אני מבין ברגשות אנשים, ואוהב להם. אני תמיד אומר, שאני לא כל כך יודע מה קדם למה; אומרים אצלכם בארץ ישראל? השכווי לחביתה או החביתה... אני מתכוון לומר שלא ברור לי כל כך האם ההבנה שלי של האדם והגישה האמפטיית שלי כלפי אנשים היא שדרבנה להיות גראמער, שזה מקצוע שמצריך את הידע איך להתבטא בלשון כל אדם, או שזה להיפך; שמאחר ותמיד הייתה לי התשוקה להיות ולהבין את מחשבת האדם, וגם בגלל היותי דמות מוכרת כגראמער, לכן אנשים ובחורים פתוחים יותר להתייעץ, ונכונים לקבל ולהפנים.

ספר לי בכמה מילים על שיטת הסי.בי.טי, איך זה עובד. ואם

נאלץ בחור בשם בער'ל, מה אתה אומר לו חוץ מ'האלט זיך

בער'ל...?

